

ANNA PIOTROWICZ, MAŁGORZATA WITASZEK-SAMBORSKA*

UNIwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań

Senior – modny anglosemantyzm współczesnej polszczyzny¹

Słowa kluczowe: leksyka, wyraz modny, anglosemantyzm, współczesna polszczyzna.

Zapóżyczony z języka łacińskiego rzeczownik *senior* (łac. *senior* ‘starszy’, stopień wyższy od przymiotnika *senex/senes* ‘stary’) w polskiej leksykografii został zarejestrowany po raz pierwszy w Słowniku wileńskim (SWil)². W artykule hasłowym *senior* odnotowano następujące znaczenia tego wyrazu: 1. ‘najstarszy w zgromadzeniu’; 2. ‘właściciel ziemi, lenności za czasów feudalnych’; 3. ‘dyrygujący muzyką’. Słownik warszawski (SW) oprócz wymienionych (z modyfikacją pierwszego: ‘najstarszy, przełożony bractwa, konwiktu itp.’) odnotował także dwa znaczenia nieogólnopolskie – gwarowe ‘urzędnik w salinach wielickich’ oraz staropolskie górnicze ‘pomocnik sztygara i warcabnego w dozorowaniu robót, z pomiędzy robotników starszych wybierany’ – nieuwzględniane w późniejszych słownikach ogólnych. W połowie XX wieku słowo *senior* nie funkcjonowało już w znaczeniu ‘dyrygent’, gdyż nie odnotowuje go słownik pod redakcją Witolda Doroszewskiego (SJPDor). W źródle tym odnajdujemy natomiast dwa nieobecne we wcześniejszych słownikach znaczenia związane z historią państwa i kultury: a) ‘w Polsce dzielnicowej: najstarszy z Piastów, któremu podlegali książęta poszczególnych dzielnic’; b) ‘starszy student lub kleryk mający nadzór nad kolegami, pilnujący ich’. Znaczenie religijne (‘najstarszy członek zgromadzenia, bractwa, konwiktu itp.’) uległo z jednej strony generalizacji – w SJPDor czytamy: ‘najstarszy wiekiem lub latami pracy członek zespołu’, z drugiej zaś – specjalizacji: ‘starszy wiekiem członek rodziny (ojciec, brat), rodu’. Pojawiło się też całkiem nowe znaczenie z terminologii sportowej (choć bez kwalifikatora): ‘zawodnik sportowy, który osiągnął wiek właściwy do uprawiania danej dyscypliny sportowej (między 18–20 a 30 rokiem życia)’ (SJPDor). Zmian semantycznych nie rejestrują słowniki pod redakcją Mieczysława Szymczaka (SJPSzym), Bogusława Dunaja (SJPDun)³ oraz Stanisława

* ape@amu.edu.pl; msamborska@tlen.pl

1 Wkład każdej z autorek w powstanie niniejszego artykułu jest równy. Wspólnie opracowałyśmy koncepcję i założenia tekstu, zebrałyśmy porównywalną liczbę przykładów, wspólnie przeprowadziłyśmy analizy i nadałyśmy pracy ostateczny kształt.

2 Według Krystyny Długosz-Kurczabowej leksem *senior* występuje w polszczyźnie od czasów średniowiecza: „W bezpośrednim związku etymologicznym z przywoływanymi wyrazami łacińskimi, tzn. *senatus* i *senator* – derywatami od przymiotnika *senex*, pozostaje *senior*, który jest substantywizowanym stopniem wyższym tegoż przymiotnika i który został zapożyczony do języka polskiego w tej postaci i funkcji w dobie średniowiecza” (Długosz-Kurczabowa 2008: 589). *Słownik etymologiczny języka polskiego* Wiesława Borysia (2005) nie notuje wyrazu *senior*, natomiast słowniki Franciszka Sławskiego (1952–1982) oraz Andrzeja Bańkowskiego (2000) nie obejmują haseł na literę S.

3 Abstrahujemy tutaj od różnic w strukturze artykułów hasłowych w słownikach.

Dubisza (USJP), zaś w *Innym słowniku języka polskiego* redagowanym przez Mirosława Bańkę odnajdujemy dodatkowe znaczenie: „Słowo *senior* umieszczone po nazwisku osoby oznacza ojca lub najstarszego brata w rodzinie” (ISJP). Najnowszy, dostępny wyłącznie elektronicznie *Wielki słownik języka polskiego* pod redakcją Piotra Źmigrodzkiego wyróżnia aż 7 zakładerek kierujących do poszczególnych definicji *seniora*: 1. w rodzinie; 2. Jan Nowak senior; 3. w społeczności; 4. w sporcie; 5. w prawie lennym; 6. w Polsce dzielnicowej; 7. w kościele protestanckim⁴ (WSJP PAN). Znaczenie leksemu mieszczące się w zakładce nazwanej „w społeczności” ujęto w sposób następujący: ‘najstarszy oraz najbardziej doświadczony i zasłużony członek jakiejś społeczności, grupy lub organizacji’. Wprawdzie w samej definicji zawarte jest – choć precyzyjniej – znaczenie rejestrowane w słownikach już od XIX wieku (por. Słownik wileński), jednak wśród podanych połączeń wyrazowych są m.in. takie, które wskazują na nowe we współczesnej polszczyźnie określenie osoby starszej. Są to: *aktywność; [...], dom, klub; bal, dzień seniora; spotkanie seniorów; wczasy dla seniorów* (WSJP PAN). Kolokacje te odzwierciedlają bowiem nie znaczenie ‘najstarszy oraz najbardziej doświadczony [...] członek jakiejś społeczności [...]’, lecz po prostu: ‘człowiek starszy, osoba należąca do starszego pokolenia’. Taki aspekt semantyczny pojawił się w leksykografii polskiej *implicite* już w 2002 roku w 38. tomie *Praktycznego słownika współczesnej polszczyzny* pod redakcją Haliny Zgółkowej w definicji sformułowanej następująco: ‘osoba starsza wiekiem w stosunku do innej osoby, z którą jest porównywana [wyróżnienie A.P. i M.W.S.], członek jakiegoś zespołu, rodziny, parlamentu itp., najstarszy wiekiem, najdłużej zatrudniony itp.’. Nowe znaczenie potwierdza jeden z podanych tam zdefiniowanych związków wyrazowych: *klub seniora* ‘organizacja, zrzeszenie emerytów, ludzi w podeszłym wieku [...]’ (PSWP).

Jak wynika z zaprezentowanego przeglądu dzieł leksykograficznych, żaden ze słowników *expressis verbis* nie uwzględnił najogólniejszego znaczenia leksemu *senior*. Z naszych obserwacji natomiast wynika, że we współczesnym dyskursie publicznym jest to wyraz modny, na co w dużej mierze wpływa jego eufemistyczny charakter, a popularność w dyskursie medialnym pozwala podejrzewać, że nowe znaczenie pojawiło się w polszczyźnie pod wpływem języka angielskiego – zatem jest to kolejny anglosemantyzm. Nie odnajdujemy go wprawdzie w książce Alicji Witalisz (2007) poświęconej tej kategorii zapożyczeń, ale słuszność naszego założenia potwierdzają dane leksykograficzne. Ogólne znaczenie rzeczownika *senior* ‘osoba starsza’ odnotowują na przykład: *Longman Dictionary of Contemporary English* (online), z podkreśleniem, że jest ono charakterystyczne zwłaszcza dla amerykańskiej odmiany języka angielskiego (‘especially American English: a senior citizen’), *The American Heritage Dictionary of the English Language* (2006) oraz dostępny online *Merriam-Webster Unabridged Dictionary of the English Language* (‘an elderly or old person’). Warto podkreślić, że cytaty z ostatniego wymienionego tu słownika wskazują na to, że w języku angielskim słowo *senior* w omawianym znaczeniu funkcjonowało już w tekstach XIX-wiecznych.

4 Definicja w ostatniej zakładce brzmi: ‘wyższy duchowny protestancki’, ale zauważyć można, że także w Kościele katolickim starszym, wysokim rangą duchownym przysługuje tytuł *senior* (*biskup senior, arcybiskup senior*), co w WSJP PAN odzwierciedla jeden z przykładów połączeń wyrazowych w zakładce „w społeczności”.

Wykorzystywanie w mediach nowego, łagodniejszego określenia osób starszych współgra z zasadami aktualnej polityki państwa, która musi uwzględniać fakt starzenia się społeczeństwa. Spadek przyrostu naturalnego z jednej strony i wydłużająca się średnia wieku z drugiej stwarzają konieczność aktywizowania i wykorzystywania potencjału ludzi w jesieni życia. We współczesnym społeczeństwie konsumpcyjnym pociąga to za sobą korzystne ekonomicznie poszerzanie oferty handlowo-usługowej do nich kierowanej. Warto w tym miejscu przytoczyć słowa Jacka Santorskiego opublikowane w tygodniku „Polityka” już w 2003 roku:

Rynek zadecyduje o powstaniu specyficznej kultury seniorów. Producenci będą ich kokietować, tworzyć specjalne oferty, kierować na nich kamery. Szacunek dla starych ludzi będzie przynajmniej do pewnego stopnia wymuszony przez biznes. To zmieni społeczny pejzaż (N).

Widocznym dziś znakiem owej kultury seniorów mogą być choćby przeznaczone dla nich takie media, jak drukowane oraz/lub elektroniczne gazety i czasopisma (np. „Gazeta Senior”, „Głos Seniora”, „Regionalny Magazyn Seniora”⁵), portale (np. seniorzy.pl, senior.pl, blog.senior.pl; cafesenior.pl; naszenior.pl; pomocdlaseniora.pl; magazyn-seniora.com; seniorzy.wroclaw.pl) i programy telewizyjne (np. *Telewizyjny Klub Seniora* w TVP 3, *Telewizja dla Seniora* na portalu chorzowianin.pl), a nawet ogólnopolska telewizja internetowa z oddziałami regionalnymi z wszystkich województw – Senioralna.tv.

Modny w sferze publicznej rzeczownik *senior* ma sprzyjać zarówno poprawie poczucia własnej wartości osób starszych (korekcie autostereotypu), jak i zmianie stosunku do nich młodszych warstw społeczeństwa (przekształceniom stereotypu). W powszechnym odczuciu bowiem *senior* nie niesie z sobą takich negatywnych skojarzeń dotyczących starości (należącej często do tematyki objętej sferą językowo-kulturowego tabu⁶), jak określenia typu *osoba starsza*, *starszy człowiek*. Wręcz przeciwnie, konotuje on głównie przymioty osoby w wieku dojrzałym. Obrazują to liczne przykłady użyc tekstowych leksemu *senior* wyekscerpowane przez nas z Narodowego Korpusu Języka Polskiego (www.nkjp.pl) oraz innych źródeł internetowych przeglądanych za pomocą wyszukiwarek Monco (<http://monco.frazeo.pl/help>) i Google (www.google.pl), co pozwala uznać to eufemistyczne określenie osób starszych za modny wyraz polszczyzny XXI wieku. Zanim ukażemy to na wybranych przykładach, wypada sprecyzować, kogo dziś w ten sposób się nazywa.

Wiek osób obejmowanych zakresem nowego znaczenia słowa *senior* jest jednak trudny do jednoznacznego określenia. W literaturze socjologicznej, w różnego typu raportach instytucji publicznych, badaniach statystycznych itp. starość jako okres życia kategoryzowana jest niejednolicie – wyznacza się tu rozmaite podokresy, przypisując im różne przedziały wiekowe. Przytoczmy przykładowo kilka ujęć. W *Narodowej Strategii Integracji Społecznej* Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z 2004 roku wydzielono cztery etapy starości: a) początkowa starość (od 60. do 69. roku życia); b) wiek przejściowy (od 70. do 74. roku); c) zaawansowana starość

5 <http://gazetasenior.pl/>; <http://www.glosseniora.pl/>; www.magazynseniora.pl.

6 Por. Piotrowicz, Witaszek-Samborska w druku 1, w druku 2.

(pomiędzy 75. a 84. rokiem życia) oraz d) niedołączna starość (powyżej 85. roku życia) (cyt. za: Marchlewski i in. 2008). Jolanta Gebreselassie i Danuta Godlewska w artykule *Komunikacja językowa osób starszych* piszą:

Starość rozpoczynająca się w wieku 60–65 lat obejmuje okres trwający często kilkadziesiąt lat życia. Stąd wyodrębnia się krótsze podokresy. Najczęściej stosuje się podział na starość wczesną (określaną też jako młodsza starość) i starość późną (starszą). Granicę wyznacza 75. rok życia. Mówi się też o długowieczności w odniesieniu do osób powyżej 90. roku życia (Gebreselassie, Godlewska: w druku)⁷.

Autorki przytaczają też nieco odmienną typologię etapów starości Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), uwzględniającą wiek przedstarczy (45–59 lat), wczesną starość (60–74), późną starość (75–89) i długowieczność (90 lat i więcej) (Gebreselassie, Godlewska: w druku).

W artykule *Nierdzewni, czyli o antykorozyjnym stylu życia* Elżbieta Hübner pisze:

Cóż na początku XXI wieku oznacza słowo „senior”? Określa się tak grupę 50+, ale przecież granice „senioralności” dynamicznie się przesuwają. Jeszcze 150 lat temu 50-letnia kobieta najprawdopodobniej by już nie żyła, teraz przeżywa drugą młodość. Według Światowej Organizacji Zdrowia wczesna starość zaczyna się w wieku 60–65 lat i trwa do ok. 74-tego [sic!] roku życia, kiedy wkraczamy w starość starszą. Ale kto dzisiaj w wieku 60 lat myśli o sobie, że jest stary? „Czuję się młodo” – słyszę dookoła. I słusznie, bo jak mówi popularne powiedzenie „młodość to stan umysłu” (Hübner: b.r.).

W jednym z blogów czytamy natomiast⁸:

Senior: właściwie kto?

W przypadku innych grup dość łatwo je zdefiniować, to z seniorami jest problem. Bo kto właściwie jest seniorem, lub jak kto woli „osobą dojrzałą”? Czy senior to osoba po przejściu na emeryturę? Czy może po ukończeniu 50 lat? A dlaczego nie 55 czy 60? A może senior to osoba mająca już wnuki? Czy taka, która ma już samodzielne, dorosłe dzieci? Czy może dotknięta już schorzeniami typowymi dla wieku podeszłego lub zmianami zdrowia związanymi z wiekiem?

Seniorem jest więc w pełni sprawna, atrakcyjna 55-letnia kobieta, doświadczony 60-letni dyrektor firmy, schorowany 90-letni staruszek, skrajnie uboga 80-latką z najniższą emeryturą czy przeciętny 70-letni emeryt, spędzający wolny czas na działce. To są przecież zupełnie różne światy! A pakowane bywają do jednego worka (www.blog.senior.pl).

⁷ Por. też Szatur-Jaworska i in. 2006: 45.

⁸ Wszystkie cytaty z Internetu zamieszczamy w oryginalnym kształcie językowym, nie poprawiając występujących w nich błędów.

Jak już wspomnieliśmy, konotacje związane dziś ze słowem *senior* dalekie są od stereotypu osoby starej. W zebranych przez nas materiale *senior* kojarzony jest bowiem przede wszystkim z a k t y w n o ś c i ą. Poświadczają to m.in. takie wypowiedzi, jak:

W październiku na poznańskich *seniorów* czeka niemal 200 wydarzeń związanych m.in. z kulturą, nauką języków, podróżami (G).

Otwarty casting dla *seniorów* do projektu artystycznego „Off Age” (M).

Bydgoscy *seniorzy* kręcą etiudy, robią zdjęcia, zdobywają ogólnopolskie i międzynarodowe laury (G).

I naprawdę w radach gmin są *seniorzy*, ci, którzy chcą aktywnie uczestniczyć w pracach rady (N). Celem wydarzenia jest promocja aktywności zawodowej i społecznej *seniorów* oraz budowanie świadomości, iż na każdym etapie życia warto rozwijać swoje pasje, szukać nowych wyzwań, podejmować pracę i działać na rzecz innych (M).

Pewne jest, że młodzieńcza energia *seniorów* wzbudzi uznanie nie tylko młodych (N).

Wczasy i turnusy dla *seniorów* (G).

Wybierz się na wczasy lub wycieczkę ze Stowarzyszeniem Aktywny Senior (M).

Jak wynika z ostatnich cytatów, aktywność ta często kojarzona jest ze s p r a w n o ś c i ą f i z y c z n ą. Wskazać tu można jeszcze następujące przykłady:

To, że *seniorzy* potrafią śledzić działalność młodych ludzi i cieszyć się ich osiągnięciami i pomagają nierzadko zdobyć pieniądze na wyprawy – świadczy o tym, jak jest im bliskie chodzenie po górach i jakie związki między ludźmi pozostawia (N).

W ofercie są następujące zajęcia ruchowe dla osób starszych:

- Gimnastyka dla *seniorów*
- Stretching bioenergetyczny (N).

Aktywność *seniorów* oznacza także ich s p r a w n o ś ć u m y ś l o w ą, o czym z kolei świadczą poniższe przykłady:

Warsztaty „*Seniorze – nie bój się komputera*” dla osób po 50. roku życia zorganizowała europoseł prof. Lena Kolarska-Bobińska. [...] Podczas zajęć 15 *seniorów* z Lublina i okolic zapoznało się z podstawową obsługą komputera i internetu (M).

Klub stara się rozwijać w pełni potencjał *seniora*, między innymi na warsztatach z psychologiem, na przykład podczas zajęć z komunikacji interpersonalnej (M).

W ramach akcji „Pomyszkuj w bibliotece” opracowano trzy scenariusze spotkań dla *seniorów* w bibliotekach (M).

W ciągu roku wielicka biblioteka zorganizowała łącznie 49 wykładów w ramach Poniedziałkowego Klubu *Seniora* (M).

W Domu Pomocy Społecznej przy ul. Mącznej odbył się V Ogólnopolski Turniej Szachowy dla mieszkańców tego typu placówek. [...] tego typu impreza pozwala *seniorom* i niepełnosprawnym uwierzyć we własne siły i zrozumieć, że również oni mogą w pełni korzystać z życia (N).

W połowie października Węgrowski Ośrodek Kultury zappełnił się *seniorami*. [...] w piątek, 19 października rozstrzygnięto konkurs literacki, a w sobotę *seniorzy* przedstawili swoje prezentacje sceniczne. Do konkursu recytatorskiego zgłosiło się 11 *seniorów* (N).

Goście, którzy będą tam akurat popijać popołudniową kawę, z pewnością będą zaskoczeni, bowiem *seniorzy* zaczną składać zamówienia w języku esperanto (N).

Z aktywnym trybem życia łączy się także otwartość na otoczenie, towarzyskość i podtrzymywanie więzi interpersonalnych. Aspekty te w odniesieniu do *seniorów* również odnajdujemy w zgromadzonej bazie materiałowej, np.:

Rozmowa? – bezcenna, czyli jak skorzystać z komunikatora internetowego – spotkanie polegające na pokazaniu *seniorom* łatwego i bezpłatnego narzędzia, jakim jest komunikator internetowy (M).

16 grudnia minionego roku *seniorzy* z Koła Emerytów, Rencistów i Inwalidów z Doruchowa spotkali się z członkami Stowarzyszenia Kombatantów, Ochotniczej Straży Pożarnej i Koła Gospodyń Wiejskich, aby podzielić się opłatkiem z życzeniami z okazji Świąt Bożego Narodzenia i nadchodzącego Nowego Roku (N).

O godz. 16.35 *seniorzy* rozpoczną natomiast „Stolikowe muzykowanie” w Kafce przy ul. Oboźnej. Szklanki i łyżeczki to naprawdę wdzięczne instrumenty! O godz. 17.30 w Nowym Wspaniałym Świecie rozpocznie się natomiast „Fajf”, czyli popołudniowe przyjęcie taneczne. Na parkiet zapraszamy nie tylko *seniorów*! (N).

Grzegorz Grabowski od dawna chciał w stołowie zrobić klub młodzieżowy, chciał, by mieszkańcy mogli się tam spotykać, by *seniorzy* mieli swój kąt (N).

Warto wspomnieć, że dbałość o wygląd – stereotypowo przypisywana ludziom młodym – we współczesnej kulturze dotyczy też *seniorów*:

Nasi *seniorzy* poznają wskazówki, jak pięknie wyglądać w okresie świątecznym (M).

Polecamy blogi o modzie dla *seniorów*, pisane przez pasjonatów mody w wieku 50+. Kto lepiej zna się na najnowszych trendach niż oni? (G).

W *Kosmetykach dla Seniorów* umieściliśmy preparaty zaspokajające potrzeby skóry dojrzałej (G).

Z dawnego stereotypu osoby starszej *senior* przejął natomiast cechę określaną jako mądrość i doświadczenie życiowe. Potwierdzają to takie ekscerpty z tekstów internetowych, jak:

Nasza działalność polega na kontaktowaniu *seniorów* w wieku od 60 do około 100 lat, którzy mogą się podzielić swoją mądrością życiową z przedstawicielami młodszych pokoleń mającymi problemy i poszukującymi w związku z tym życzliwej i troskliwej porady (G).

Szukaliśmy w internecie za pomocą Google'a kogoś, kto mógłby udzielić nam porady dotyczącej naszego związku, mojego i mojej dziewczyny. Trafiliśmy przypadkiem na wspaniałego *seniora*, który udzielił nam doskonałej rady (G).

Wspomniana przez eksperta „młodzież” dostała kilka rad od doświadczonych *seniorów*. Po pierwsze: oszczędzać (G).

Klub Samopomocy Wiosna Życia zakłada międzypokoleniową integrację *seniorów* i najmłodszych. [...] Z międzypokoleniowej wymiany korzysta obecnie 95 *seniorów* oraz 13 dzieci i młodzieży (M).

Nowoczesny wizerunek seniora potwierdza się – zgodnie z aktualną polityką społeczną – w istnieniu różnych instytucji, organizacji, stowarzyszeń itp. powoływanych w celu organizowania akcji, wydarzeń służących aktywizowaniu osób starszych. Na płaszczyźnie językowej, jak można było zauważyć już w niektórych wcześniej przytoczonych cytatach, odzwierciedlają to liczne ideonimy o funkcji perswazyjnej z komponentem *senior*. Przykładowo:

Są to zarówno wykłady otwarte, warsztaty i drzwi otwarte w instytucjach, klubach, organizacjach pozarządowych i w siedzibach *Miejsc Przyjaznych Seniorom* (G).

Wojewódzki Przegląd Artystycznego Ruchu Seniorów „ARS” – eliminacje do Ogólnopolskiego Przeglądu Twórczości Artystycznej Seniorów ‘ARS’ odbywającego się co dwa lata w Bydgoszczy (G).

Karta Aktywnego Seniora 60+. Program Karta Aktywnego Seniora to projekt, który ma na celu aktywizację Seniorów przez zwiększenie ich uczestnictwa w życiu społecznym. Miasto Białystok zaprasza wszystkich Seniorów do udziału w Programie i korzystania z przygotowanych dla nich ulg, preferencji i świadczeń (G).

Małopolska Karta Seniora z pakietem rabatów. Wrocław, Gdańsk, Poznań to miasta, w których funkcjonują karty zniżkowe dla seniorów (G).

Wrocławskie Centrum Seniora zaprasza do udziału w konkursie pn. „Jak dwie krople wody”, którego celem jest znalezienie najstarszej pary bliźniąt (G).

Przedstawiamy program *Dni Seniora*. Przed nami czas radosnego świętowania. Organizatorzy przygotowali przeróżne wydarzenia: edukacyjne, kulturalne, sportowe, zdrowotne, muzyczno-taneczne (G).

Program Wall Street Festival [...] 12.30–13.00 – *Teatr Seniorów XXI wieku* (M).

Termin: 15.30 *Filmowy Klub Seniora: Rzeź* (M).

W piątkowy wieczór 2 grudnia do Domu Kultury zaproszono na wspólne świętowanie członków *Chóru Seniora Niezastąpieni* (M).

Tutaj najbiedniejsi odbierają należne im zasiłki, odzież i obuwie. Działają także Dom Dziennego Pobytu oraz *Klub Seniora „Pogodna Jesień”* (N).

Przyczyną pojawienia się innowacji uzupełniającej *senior* w ogólnym znaczeniu ‘osoba starsza’ we współczesnej polszczyźnie nie była konieczność nazwania nowego elementu rzeczywistości, lecz chęć reinterpretacji otaczającego nas świata. Wskazane w artykule konotacje

owego anglosemantyzmu – odmienne od dotychczasowych asocjacyjnie związanych z wyrażeniami *osoba starsza*, *człowiek w podeszłym wieku* itp. – potwierdzają funkcjonalne uzasadnienie tego modnego dziś leksemu. O jego stabilizacji we współczesnej polszczyźnie świadczą wysoka frekwencja oraz szeroka ekstensja tekstowa i społeczna. Potwierdza ją także aktywność morfologiczna *seniora* jako podstawy słowotwórczej derywatów pierwszego stopnia: *seniorka* („Działania podjęte przez funkcjonariuszy, przy znacznym udziale *seniorki*, doprowadziły do zatrzymania 28-letniego mieszkańca województwa łódzkiego w momencie odbioru fałszywej przesyłki (M)), *senioralny* („Jego pasją w wieku *senioralnym* stał się mały domek wiejski z ogrodem i malarstwo (N)), rzadko *seniorowy* („Dziś trochę inny, ten wiek *seniorowy*” (G)), *seniorować* („*Senioruje* dzisiaj, niczym biały kruk. A wyczyny dziadka przejął dzielny wnuk...” (G)) oraz od nich utworzonych: *senioralność* („Zastanówmy się nad akceptacją naszej *senioralności*” (G)) i *seniorowanie* („Napiszesz jeszcze 195 postów i automatycznie też staniesz się «starym piernikiem». Tylko na tym to *seniorowanie* polega, jeśli nie wiedziałeś” (G)). Ten modny wyraz omawiany w niniejszym artykule ewoluuje już też semantycznie – może się bowiem odnosić nie tylko do starszych ludzi, ale i do zwierząt („W zeszłym miesiącu kupiłam Biomill dla kociąt i *seniorów*” (G); „A pies jamnik, brak rodowodu, więc jamnikopodobny *senior*, prawie 12 lat” (N)). Można zatem zakładać, że nie będzie on w polszczyźnie efemerydą i w nowym znaczeniu zostanie szerzej zarejestrowany w słownikach.

Bibliografia

- The American Heritage Dictionary of the English Language* 2006: Houghton Mifflin Company, fourth edition, Boston–New York.
- Bańkowski A. 2000: *Etymologiczny słownik języka polskiego*, Wydawnictwo Naukowe PWN, t. 1–2, Warszawa.
- Boryś W. 2005: *Słownik etymologiczny języka polskiego*, Wydawnictwo Literackie, Kraków.
- Długosz-Kurczabowa K. 2008: *Wielki słownik etymologiczno-historyczny języka polskiego*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Gebreselassie J., Godlewska D. (w druku): *Komunikacja językowa osób starszych*.
- ISJP: *Inny słownik języka polskiego*, red. M. Bańko, t. 2, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000.
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej 2004: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa.
- Piotrowicz A., Witaszek-Samborska M. (w druku 1): *Czy w świadomości młodych Polaków istnieją jeszcze tematy i słowa tabu?*
- Piotrowicz A., Witaszek-Samborska M. (w druku 2): *Tabu językowe w świadomości młodych Polaków*.
- PSWP: *Praktyczny słownik współczesnej polszczyzny*, t. 38, red. H. Zgólkowa, Kurpisz, Poznań 2002.
- SJPDor: *Słownik języka polskiego*, red. W. Doroszewski, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, t. 8, Warszawa 1966.
- SJPDun: *Słownik współczesnego języka polskiego*, red. B. Dunaj, Wilga, Warszawa 1996.
- SJPSzym: *Słownik języka polskiego*, red. M. Szymczak, t. 3, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1981.
- Sławski F. 1952–1982: *Słownik etymologiczny języka polskiego*, Wydawnictwo Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego, t. 1–5, Kraków.
- SW: *Słownik języka polskiego*, red. J. Karłowicz, A. Kryński, W. Niedźwiedzki, t. 6, Warszawa 1952 (reprint).
- swil: A. Zdanowicz i in., *Słownik języka polskiego*, wyd. staraniem i kosztem M. Orgelbranda, Wilno 1861.
- Szatur-Jaworska B., Błędowski P., Dzięgiełska M. 2006: *Podstawy gerontologii społecznej*, Oficyna Wydawnicza Aspra-Jr, Warszawa.
- USJP: *Uniwersalny słownik języka polskiego*, red. S. Dubisz, t. 3, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003.
- Witalisz A. 2007: *Anglosemantyzmy w języku polskim – ze słownikiem*, Tertium, Kraków.

Źródła elektroniczne

<http://monco.frazeo.pl/help> (dostęp: lipiec 2016).

Hübner E. b.r., *Nierdzewni, czyli o antykorozyjnym stylu życia*, <https://labib.pl/artykuly/pokaz/196/> (dostęp: 27 września 2016).

Longman Dictionary of Contemporary English, <http://www.ldoceonline.com/dictionary/senior> (dostęp: 4 listopada 2016).

Marchlewski W., Deja A., Przywara M. 2008: *Diagnoza systemu świadczenia usług pomocy społecznej*, <http://strategia.um.warszawa.pl/content/diagnoza-systemu-wiadczenia-us-ug-pomocy-spo-ecznej> (dostęp: 15 września 2016).

Merriam-Webster Unabridged Dictionary of the English Language, <http://unabridged.merriam-webster.com/> (dostęp: 4 listopada 2016).

WSJP PAN: *Wielki słownik języka polskiego PAN*, red. P. Źmigrodzki (online: <http://www.wsjp.pl>).

www.blog.senior.pl (dostęp: 27 września 2016).

www.google.pl (dostęp: lipiec 2016).

Rozwiązanie skrótów

G: wyszukiwarka internetowa Google (online: www.google.pl). – M: wyszukiwarka korpusowa współczesnej polszczyzny Monco (online: <http://monco.frazeo.pl/help>). – N: Narodowy Korpus Języka Polskiego (online: www.nkjp.pl).

Summary

Senior – fashionable English semantic borrowing of contemporary Polish

Keywords: lexis, fashionable words, English semantic borrowing, contemporary Polish.

In the article the authors look at the history of the Latin borrowing *senior* in the Polish language to show in this context the functioning of the word in contemporary texts in a new, broader sense as ‘an elderly person, elderly man’. This neologism, created in order to reinterpret reality, connotes mainly the merits (not defects) associated with advanced age, that is wisdom and experience (stereotypically attributed to the elderly) as well as features not attributed to old age until now: being active, sociable and outgoing or physical and mental fitness. *Senior* as ‘an elderly person’ is an already established word in the Polish language. Proof of this are its characteristics (confirmed in the material collected and presented by the authors), such as the high frequency of use, wide text and social extension, activity as the basis for formative and semantic derivation.